

opusdei.org

Rozhovor s Prelátom: „bolo by chybou, keby sa katolíci skrývali v zákopoch“

Uverejňujeme rozhovor, ktorý
„El Mercurio“ urobil s Mons.
Fernandom Ocárizom pri
príležitosti jeho pastoračnej
cesty do Čile.

01.08.2024

Španielsky kňaz sa nevyhýba
kontroverzným témam a odpovedá

na rôzne otázky o charakteristike katolíckej inštitúcie, na čele ktorej stojí a ktorá pôsobí vo viac ako 60 krajinách a ktorú niektoré sektory označujú za „hermetickú a mocnú“. Počas návštevy krajiny hovoril s denníkom El Mercurioso o otázkach, ako je pokles počtu katolíkov, zneužívanie v Cirkvi a jeho výhľad do budúcnosti.

Katolícku inštitúciu Opus Dei, ktorej celý názov je Prelatúra Svätého kríža a Opus Dei, tvorí približne 93 600 ľudí na celom svete, z toho viac ako 2 000 kňazov. V Čile má medzi mestami Arica a Punta Arenas 2 700 členov, a mnohých ďalších sympatizantov a spolupracovníkov. Medzi jej zamerania patrí školské a univerzitné vzdelávanie.

Opus Dei, založené v roku 1928, ktorého členovia ho často nazývajú „Dielo“, bolo v tom čase prekvapením, pretože najmä medzi laikmi hlásalo možnosť nasledovať evanjelium prostredníctvom práce a každodenného života. Nová charizma, ktorá poháňala jeho expanziu vo svete, ale tiež znamenala kontroverziu pre údajnú moc a vplyv jeho členov, ako aj jeho možný „konzervatívny“ charakter.

Fyzik a teológ – čo je príznačná kombinácia – Fernando Ocáriz má 79 rokov a Opus Dei vedie od januára 2017. Španielsky kňaz, ktorý sa narodil v Paríži (kam jeho otec odišiel do exilu po tom, ako slúžil v armáde na strane republikánov v španielskej občianskej vojne), prejavuje skôr plachú povahu. Musel čeliť kľúčovým výzvam, ako napríklad zmene štatútov organizácie po minuloročnom rozhodnutí pápeža Františka.

Oznámenie, ktoré podnietilo komentáre o možnom „degradovaní“ Opus Dei v rámci Cirkvi, a ktoré rozvádza v tomto rozhovore. Prelát je od štvrtka v Čile a má nabitý program v Santiagu a Viña del Mar. Stretne sa s mladými ľuďmi, rodinami a akademikmi, navštívi dve školy Nadácie Necedal v Bajos de Mena a La Pintana a tiež Univerzitu v Andách.

V predvečer osláv stého výročia Opus Dei a po nedávnom príchode do Čile zdôrazňuje, že „dobrou inšpiráciou je poďakovať Bohu za prijaté dary a svätý život toľkých ľudí počas týchto sto rokov; smútiť za urobené chyby a prosiť ho o pomoc do budúcnosti, pretože bez Boha nemôžeme nič urobiť“.

Opus Dei je často charakterizované tromi prídavnými menami: konzervatívny, mocný a hermetický. Prečo je to tak? Aké

prídavné mená by ste chceli používať na charakteristiku Opus Dei a jeho práce?

Každý môže mať svoj vlastný názor a svoje vlastné dôvody na hodnotenie skutočnosti. Ak ju niektorí ľudia takto vnímajú, bude to preto, že existuje niečo objektívne a/alebo subjektívne, čo môže tento dojem vyvolať. Zviditeľniť Dielo je čiastočne úlohou každého člena: žiť svoje vlastné povolanie autentickým spôsobom. Je to niečo veľké a úžasné, hoci chápem, že na jeho hlboké pochopenie je potrebná perspektíva viery. V každom prípade si myslím, že ľudsky povedané, tí, ktorí poznajú Opus Dei zblízka, budú schopní vnímať členov Diela ako normálnych ľudí, s cnosťami i chybami. Chcel by som, aby nás poznali ako radostných, jednoduchých a pokojných ľudí, mierumilovných, s ktorými sa dá ľahko spriateliť, otvorených a chápaných. Chcel by som tiež, aby sa

spoznala rôznorodosť veriacich Opus Dei, a nielen tých niekoľko, ktorí získajú určitý verejný význam. To by ukázalo, že každý z nich sa snaží žiť vieru naplno, žije so svojimi nedostatkami a snaží sa dať svoje talenty do služieb rodiny, priateľov a spoločnosti.

Čo by ste označili za prínos Opus Dei pre život Cirkvi?

Hlavným prínosom Opus Dei je sprevádzať laikov (98 % jeho členov sú laici), aby sa stali protagonistami evanjelizačného poslania Cirkvi uprostred sveta, jeden po druhom. Laici nie sú len príjemcami alebo sekundárnymi aktérmi, ale protagonistami evanjelizácie, ktorí môžu priniesť teplo a priateľstvo Krista tam, kde je to najviac potrebné: do školských tried, miest, dedín, na futbalové ihriská, do nemocníc, na úrady, do rodín, k chudobným i bohatým... ku

každému. Je to dielo duchovného sprevádzania, kresťanského oživovania, ktoré sa vyhýba zasahovaniu do ich legitímnych pozemských rozhodnutí: ich pôsobenie v spoločnosti, s ich úspechmi a chybami, bude ich zodpovednosťou, nie zodpovednosťou Cirkvi alebo Opus Dei. Pripisovať Opus Dei politické, obchodné alebo sociálne iniciatívy jej veriacich by bolo klerikalizmom.

Exil a jeho dôsledky

Narodili ste sa v roku 1944 v parížskom exile. Ľudia si dodnes pripomínajú dramatické časy vtedajšej Európy, ktoré vaša rodina prežila vo francúzskom exile. Poznačila vás táto skúsenosť nejakým spôsobom?

Počas španielskej občianskej vojny môj otec slúžil v republikánskej armáde, čo znamenalo, že na konci vojny musel odísť do exilu v Paríži. Bol vojenským veterinárom a jeho prvé zamestnanie bolo v cirkuse, kde sa staral o zvieratá. Krátko nato dostal prácu v laboratóriu a mohol si so sebou vziať rodinu. Chvalabohu, represálie, ktoré otca postihli o niekoľko rokov neskôr po návrate do Španielska, boli mierne a on sa mohol rozvíjať v oblasti výskumu biológie zvierat. Čo sa týka zvyšku, bol som dieťa a prežil som to všetko bez toho, aby som si to veľmi uvedomoval. Napriek tomu ma možno reflexia tejto skúsenosti zaočkovala proti zvodom akéhokoľvek násilia a proti pokušeniu stotožniť náboženstvo s určitými politickými voľbami.

Študovali ste fyziku a potom teológiu, čo je jedinečná zmes. Aké

aspekty fyziky osvetlili vašu náboženskú cestu?

Fyzika aj teológia sú, každá svojím spôsobom, poznaním skutočnosti: nielenže si neodporujú, ale sa navzájom dopĺňajú. Nemôžem povedať, že by mi štúdium fyziky otvorilo oči pre realitu Boha, keďže som bol veriaci už na základe rodinnej tradície a osobného presvedčenia. Ale pohľad do konkrétnej fyzikálnej reality mi pomohol vidieť svet ako stvorený Bohom v inom svetle.

V mladosti ste žili so svätým Josemaríom Escrivom, zakladateľom Opus Dei. Aké jeho črty vás v tomto každodennom kontexte zaujali?

Prišiel som do Ríma v roku 1967 a žil som s ním v jednom dome až do jeho smrti v roku 1975, ale bolo nás asi 200. Aj keď nás bolo toľko, človek sa cítil veľmi milovaný, obklopený jeho

radosťou a náklonnosťou. Pri jednej príležitosti mi pred mnohými ľuďmi položil otázku a hneď si uvedomil, že ma stavia do pozoru; bez toho, aby mi dal čas na odpoveď, pridal vedľajšiu poznámku, ktorá moju odpoveď urobila zbytočnou. Takéto drobnosti sa opakovali denne. Predovšetkým ma zasiahlo jeho zjednotenie s Bohom, ktoré sa prejavovalo, keď ste ho počuli hovoriť pri kázaní alebo pri rodinnom stretnutí. Po ľudskej stránke by som vyzdvihol jeho lásku k slobode a dobrý humor.

Pokyny pápeža

Pápež František vyzval na posilnenie „základnej charizmy“ Opus Dei. Ako by ste definovali túto charizmu?

Opísal by som ju ako hľadanie Boha, stretnutie s Bohom a pomoc mnohým iným ľuďom pri tomto stretnutí v bežnom živote, v práci, v rodine, na ulici. Slovam pápeža

Františka ide o „šírenie povolania k svätosti vo svete prostredníctvom posväcovania práce, rodinných a spoločenských činností“.

Potrebuje táto charizma, ktorá sa formovala pred takmer 100 rokmi, revíziu?

Za 100 rokov sa spoločnosť a Cirkev veľmi zmenili a Opus Dei, keďže je ich súčasťou, tiež. Nie sú nám ľahostajné javy ako globalizácia, dobývanie verejnej sféry ženami, nová profesionálna a rodinná dynamika, atď. Ako hovorieval svätý Josemaría, spôsoby konania a vyjadrovania sa menia, ale podstata, duch, zostáva rovnaký. Vedieť sa meniť je v tomto zmysle nevyhnutné, aby sme boli verní poslaniu, ale

každá zmena musí byť modelovaná na tom, čo je podstatné, na tom jadre, ktoré nemôžeme zmeniť, pretože ako všetky charizmy je darom od Boha.

Bolo rozhodnutie pápeža Františka o štruktúre Opus Dei prekvapením?

Svätý Otec nás vopred upozornil na *motu proprio Ad charisma tuendum*. Hlavné zmeny v tomto dokumente sa týkajú štrukturálnych a organizačných aspektov, okrem iného toho, že prelát nie je biskup, ale nedotýkajú sa poslania ani podstaty Opus Dei. Úprava štatútov je odpoveďou na pápežovu žiadosť. Práve teraz na tom pracujeme s Dikastériom pre klérus v atmosfére dialógu a dôvery.

Niektorých ľudí zaráža mladosť niektorých povolaní do Opus Dei. 16-roční sa napríklad môžu slobodne rozhodnúť pre svoje povolanie?

Sloboda je predpokladom každého povolania. Do Opus Dei je možné vstúpiť až vo veku 18 rokov, teda vo veku plnoletosti. Ak si niekto myslí, že má povolanie, môže začať proces rozlišovania už predtým, ale s vedomím, že ešte nie je súčasťou Opus Dei a vždy s výslovným súhlasom svojich rodičov. Od chvíle, keď požiada o prijatie do Diela, až po definitívne začlenenie, prebieha viacero formačných fáz, ktoré trvajú najmenej 6 alebo 7 rokov. Každý rok musí osoba vyjadriť svoju túžbu pokračovať: nie je to automatický proces, ale proces, ktorý si vyžaduje osobné rozlišovanie a slobodu veľmi hlbokým spôsobom. Aktivity duchovnej formácie, ktoré Opus Dei podporuje medzi mladými ľuďmi za účasti ich rodičov, sú semienkom, ktoré im pomáha spoznávať a svedčiť o svojej viere, milovať svoju rodinu, pripravovať sa na to, aby boli dobrými profesionálmi a občanmi. Väčšina z nich objaví, že ich

povolanie je v manželstve, iní v laickom celibáte, ďalší sa možno rozhodnú pre kňazstvo alebo rehoľný život... Ako hovorí pápež, keď sa obracia na mladých ľudí, ide o to, aby „objavili seba samých v Božom svetle a dali rozkvitnúť vlastnému bytiu“.

Zlyhania a hriechy

Vatikán teraz žiada každoročnú správu o situácii Opus Dei, nie každých päť rokov ako predtým. Súvisí to s potrebou väčšej transparentnosti a kontroly?

Táto zmena početnosti je dôsledkom zmeny Dikastéria. Teraz je bezprostredným sprostredkovateľom Opus Dei Dikastérium pre klérus a v tomto Dikastériu sa správy podávajú každý rok, nie každých päť rokov, ako to bolo v prípade Dikastéria

biskupov. Bez ohľadu na to niet pochyb o tom, že Cirkev a Dielo ako jej súčasť sa zlepšuje v spôsobe, akým jasne a zrozumiteľne zverejňuje najdôležitejšie údaje o svojej činnosti, ako aj o svojich motiváciách.

Transparentnosť, správne chápaná a dobre uplatňovaná, prospieva dôvere, ktorú, ako ste zdôraznili, veľmi spochybnili prípady zneužívania. V tejto súvislosti má Opus Dei od roku 2013 protokol na ochranu maloletých a zraniteľných osôb, ktorý formalizuje obozretné opatrenia, ktoré v Diele platia už desaťročia, a zahŕňa najnovšie cirkevné predpisy. Na druhej strane pracujeme na vytvorení špeciálnych kanálov uzdravenia a riešenia problémov, aby sme mohli prijať ľudí, ktorí chcú byť vypočutí.

Hoci v menšej miere ako v iných inštitúciách, obvinenia zo

zneužívania členmi Opus Dei sa objavili aj v Čile. Vyjadrili ste odpustenie za „chyby a hriechy členov Opus Dei“. Aké sú to chyby a hriechy?

Osobné chyby a hriechy sú známe každému z nás. Zároveň nemožno ignorovať, že existujú ľudia, ktorí patrili k Opus Dei alebo boli v kontakte s Dielom a ktorým spôsob konania ublížil alebo videli, že ich dôvera v tých, ktorí boli jeho predstavenými alebo v inštitúciu ako takú, bola narušená. Ak si uvedomíme, že cieľom Diela je kráčať cestou svätosti a stretávania sa s Kristom, pomyslenie na to, že existujú ľudia, ktorí na tejto ceste nenašli šťastie, mi spôsobuje osobnú bolesť a je výzvou k zdravému skúmaniu, aby sme odhalili príčiny, zistili, ako jednotlivé situácie napraviť, preskúmali, čo sa dá zlepšiť, atď. Príčiny týchto zranení môžu byť veľmi rozmanité. Najviac

bolesti mi spôsobuje to, že sme nie vždy vedeli dobre sprevádzať ľudí pri rozlišovaní ich povolania, pri duchovnom sprevádzaní alebo tvárou v tvár ťažkej rodinnej či osobnej situácii.

Dnes sa veľmi žiada dať viac priestoru ženám, ktoré boli v dejinách často odsúvané. Ako to prežíva Opus Dei?

Zaiste, v posledných desaťročiach ženy rozširujú svoj priestor vo verejnom živote a obohacujú ho svojím nenahraditeľným prínosom. V Cirkvi ich úloha vzrástla na všetkých úrovniach, vrátane menovania do zodpovedných funkcií napríklad vo vatikánskej kúrii. V Opus Dei sú ženy od začiatku vo vedení po boku svätého Josemaríu a jeho nástupcov a vo vedení svojich apoštolátov sú autonómne vzhľadom na mužov. S rastúcou prítomnosťou žien vo vedení spoločností či inštitúcií sa

čoraz viac žien Opus Dei, podobne ako ich súčasníčky, dostáva na zodpovedné pozície a je krásne vidieť, do akej miery môže byť ich služba užitočná.

Čile a pokles počtu katolíkov

Naša krajina prechádza zmenami v náboženskej oblasti. Prieskum UC pri príležitosti dvojstého výročia ukazuje výrazný pokles príslušnosti mladých ľudí ku katolíckemu náboženstvu. Máme predpokladať, že katolíci sa stávajú menšinovou skupinou?

Nežijem v Čile, takže nepoznám situáciu do hĺbky, ale dovoľím si tvrdiť, že by bolo chybou skrývať sa v zákopoch, čo je prirodzená reakcia, keď sa človek ocitne v menšine. Naopak, ako učeníci Ježiša Krista by sme mali pociťovať ako vlastné túžby,

potreby a utrpenie všetkých ľudí a pracovať bok po boku s nimi.

Po hurikáne spôsobeným krízou zneužívania sa napríklad mnohí katolíci vydali cestou sprevádzania zranených ľudí a Cirkev v Čile zaviedla opatrenia na prevenciu a podporu atmosféry dôvery a slobody, ktoré sú nevyhnutné na to, aby znovu získala svoju silu v spoločnosti, a ktoré sú kľúčom k tomu, aby sa tieto zločiny neopakovali. Cirkev zranená vo svojich členoch môže odovzdávať Krista a má čím prispieť: pomáhať, spolupracovať, liečiť bez toho, aby hľadala osobné alebo inštitucionálne záujmy alebo unáhlené riešenia. Toto je cesta, ktorou sa podľa mňa vydala Cirkev v Čile, cesta k obnoveniu dôveryhodnosti a predovšetkým k tomu, aby mnohým ľuďom priniesla blízkosť Ježiša Krista.

Má pokles povolání v Katolíckej cirkvi vplyv aj na Opus Dei?

V sekularizovanejších krajinách máme rovnaké ťažkosti ako zvyšok Cirkvi. Na miestach, kde Cirkev rastie – mám na mysli Nigériu, Brazíliu, Spojené štáty – rastie aj Opus Dei. Narastá najmä počet laikov a žien, ktorí sa inšpirovaní svätým Josemaríom chcú usilovať o svätosť a sú otvorení pre založenie rodiny.

Na druhej strane klesá počet ľudí, ktorí prijímajú celibát, Boží dar, ktorý je dnes možno menej pochopený, hoci je pre Cirkev takým obohatením. Už nejaký čas každoročne zomiera viac ako tisíc členov Opus Dei; aj napriek tomu, vďaka Bohu, dochádza k malému nárastu celkového počtu, hoci v cirkevnej realite je dôležité zjednotenie s Bohom, a nie počty alebo štruktúry.

.....

pdf | document generated
automatically from <https://opusdei.org/sk-sk/article/rozhovor-s-prelatom-boloby-chybou-keby-sa-katolici-skryvali-v-zakopoch/> (09.04.2026)